

Memorie Boeck van Lambertus de Greeff.

Scholtus en Schepen dor gemoonte Brouckom.

(Onuitgegeven Fragmenten) (1).

I. Van zaijen, planten en laboreeren.

Zaeijt en plant met de nieuwe maen bijzonderlijk als se boven de aerde is, in de maenden van Maert, April, Meij, September en October, en siet oock altijt gelijk ick doen met Taurus, Virgo oft Capricornus, want 't sijn de bequaemste tijden van 't jaer. Siet oock wel toe, dat gij niet en zaeijt als 't eclipse is, want dat zaet versterft.

Siet wel toe van geen geel erten te zaeijen als 't bijs is, oft om beter te seggen als den wint van den ooghten komt, want sij en souden niet murf koken.

Ik hebbe de mijn den 8ⁿ Meij gezaeijt als 't capricornus was, ik hebbe mijnen bouquet gezaeijt den 28ⁿ Meij omdat het Virgo was. Men moet in 't ersten van den Meij beginnen haver, gerst, etc. te zaijen. Alhoewel dat 't droog is oft nat, men moet zaeijen als den tijdt daer is en vroeg zaeijen. Gaet daer mede door en soo haest den zaeijtijt is gedaen moet men sijnen rooden zaet zaeijen, etc.

Op 't leste van April moet men vroegen kemp zaeijen en omtrent St Margariet broock groen voor de koeijen en stoppel groen. Soo haest 't coren van 't landt is en soo haest den zaeijtijt gedaen is, moet men broock ackeren en St-Jan moet sij al geackert sijn.

Den winterzaet moet gezaeijt worden tusschen de twee livrouw dagen soo haest den ooght gedaen is, te weten soo haest Maria Hemelvaert gepassert is.

De wintergerst zaeijt men soo haest men gaet koren zaeijen dags oft twee dagen te vooren en in den winter meesten maer met licht meest oft stroeij.

De spelte zaeijt men just voor den zaeijtijt omtrent gelijk de wintergeerst, dan is sij goedt om de lammeren daer op te gaen.

Onze tarwe moet men zaeijen op den selven dagh dat Kerstdagh komt gelijk op St-Firminusdagh, gij moet in den almanach zien, etc. dan sal sij geen quade aeren krijgen.

Men moet wel meesten en goedt door den grondt ackeren en heel wel eegen liever twee keren te veel als eenen keer te weijnig. Gelijk als wilde claver landt moet drij vooren hebben eerst plat om ackeren, voor den ooght dan wel eegen, dan meesten oft wel op de zaeijvoor, dan weerom ackeren voor ooghtvoor, dan in den zaeijtijt zaeijvooren.

De winterkrucken moet men zaeijen in 't ersten van den zaeijtijt en oock in 't leeste in de broock en op den kop meesten en oock in den aert.

De voering voor perden en schaepen zaeijt oock nog wel geerne vroeg op tijdt en oock mastraen voor de perden groen te eten en oock nog wel geel erten voor de koeijen groen te geven.

Ik hebbe oock noch hooren seggen dat men moet altijd sijne tarwe sayen op eenen vrijdagh om gene quade oft swaerte aeren te hebben.

Men moet oock wel toesien, als men terwe gesaeijt heeft en als die groot wort, kort bij de hagen staet oft ievers anders, alwaer veel mussen komen. Want sij ul. veele schade souden doen, soo weet ik ul. hier remedie voor.

Gaet op ul. landt oft op u terwe plack te weten op de vier hoecken en nemt een klijn geweyt palmken en maekt een gat in de aerde en giet daer een druppel oft twee gewijt water in dat kuylken en steekt dat palmken daer in en bidt daer vijf vader onzen en vijf weest gegroeten en doet dat op alle vier hoecken en oock in 't midden van u landt en oock hebbe ik nog hooren seggen, dat men niet en hoeft te doen als de litanie van Onse Lieve Vrouwe te seggen met door 't landt te gaen, welck oock heel goedt is voor den worm daer onse Heere ons wilt van bewaeren.

Nog een ander voor den worm :

Gaet 's morgens vroeg op u landt nuchter eer de son op is gestaen en segt op ul. landt dit gebedeke als volgt : Job lag in den beginne en de wormen die aten hem. Jesus seijde : " Job wat maekt gij hier ? „

— “ O Heere, de wormen die eeten mij .. Jesus seijde :
“ Job staet op en gaet wegh, die wormen sijn al doodt, soo
moeten sij oock al doodt sijn, die in dese aerde sijn op dat
sij geen koren oft vrugten der aerde meer bederven .. Alsdan
maect een teeken des h. cruys, bidt 5 paternoster en vijf ave
maria op ider hoek van 't landt en oock over en langs gaende
vijf vader ons en ave Maria. Amen.

Lambertus de Greeff.

Jonckman in Brouckom, Scholtus en schepen in 't selve. (1782)

Jules Frère.

(1) Het hs. waarvan 't eerste deel 140 en 't tweede 117 blz. pro-patria formaat
beslaat, is thans in ons bezit. Het bevat een schat van folkloristische gegevens. Wij
hebben gemeend, dat het best was den tekst over te schrijven zooals hij is en zonder
commentaar. (J. F.)

(2) Alhoewel dit handschrift door een Limburger opgesteld is, hebben wij
gemeend, dat het paste de fragmenten, meegeleed door den hr Frère, in dit tijdschrift
op te nemen, daar de landbouwgebruiken in Oost-Vlaanderen bijna dezelfde waren als
in Limburg. Daarbij deze fragmenten bevatten uitstekend studiemateriaal. (Redactie)

Christelyk en stichtbaer Liedeken van het natuerlyk Kaertenspel.

*Betreffende het lied van dien naam, dat verschenen is in
Oostvl. Zanten (V jg. 1930, blz. 98-104), ontvingen wij
van den h^r Em. Van Heurck, den bekenden Antwerpschen
folklorist, de volgende belangwekkende mededeeling :*

Het lied “ Christelyk en Stichtbaer Liedeken van het
natuerlyk Kaertenspel „ herdrukt in uw tijdschrift, is een
bekend straatlied, dagteekenende van het begin der XIXe
eeuw. Het is onder meer verschenen te Antwerpen bij Jos.
Thys (N° 1) en te Gent bij Leander Van Paemel (N° 34 en
80). Waarschijnlijk zal uw druk verschenen zijn bij Isabella
Van Paemel, die haar vader opvolgde, en dagteekenen van
de jaren 1860-1870.

Jos. Thys, te St. Amands geboren in 1784, drukte te
Antwerpen op de Vlasmerkt, *In de Pauw*, en stierf er in 1854.
Leander Van Paemel stierf te Gent den 25 Mei 1846, in den
ouderdom van 68 jaar en 9 maanden. Zooals Thys heeft hij